

Predikan 2019-05-19 Att växa i tro. Femte söndagen i påsktiden

Joh 15:1-17

Detta har jag sagt er för att min glädje skall vara i er och er glädje bli fullkomlig. Mitt bud är detta: att ni skall älska varandra så som jag har älskat er. Ingen har större kärlek än den som ger sitt liv för sina vänner. Ni är mina vänner om ni gör vad jag befäller er. Jag kallar er inte längre tjänare, ty en tjänare vet inte vad hans herre gör. Jag kallar er vänner, därför att jag har låtit er veta allt vad jag har hört av min fader. Ni har inte utvalt mig, utan jag har utvalt er och bestämt er till att gå ut i världen och bära frukt, frukt som består, och då skall Fadern ge er vad ni än ber honom om i mitt namn. Detta befäller jag er: att ni skall älska varandra.

Denna lilla vackra berättelse med de stora orden: *Ni ska älska varandra*, föregås av liknelsen om Vinstocken.

Liknelsen om Vinstocken som berättar att om något ska växa så måste det ansas. Vi måste hålla efter livet. Vi måste göra oss av med sånt som är i vägen för växandet, för att det ska bära frukt.

Det kan vara så mycket. Det kan vara dåliga vanor och beteenden. Felaktiga tidsplaneringar. Det kan vara det som i kyrklig retorik lite betungande kallas synd... ordet synd betyder kort och gott att missa målet. Alltså det där, och det kan vara mycket och olika, det där som får oss av banan, får oss att missa målet. I samma kyrkliga retorik talar vi om förlåtelse och upprättelse. Att faktiskt få borsta av oss dammet, resa oss upp, tömma ryggsäcken, lätta lite på steget... för att leva.

Vi hade i början av veckan som gick besök av ett 50-tal arkitektstuderande från KTH och när jag berättar om kyrkans arkitektur så berättar jag alltid om att det som stod färdigbyggt 1956 lever vidare och faktiskt förändras och utvecklas. Det bästa exemplet på detta är sotet på väggarna. Vi tänder ljus vid gudstjänster, ljus som gör det vackert, ljus som lyser upp, ljus som avslöjar. Vi ber om

förlåtelse och upprättelse och vi går i bästa fall lite mer rakryggade härifrån än när vi kom och spåren av den processen syns på väggarna... sotet blir kvar. Där syns resterna av det som var i vägen för oss när vi skulle växa, när vi skulle leva, när vi skulle följa de goda mål vi har i livet.

Livet som bärs upp av ett enda bud *Ni ska älska varandra!* Inte *det vore bra om ni älskade varandra* eller *ni kan väl försöka* eller *ni bör älska varandra* utan pang på, utan krusiduller *Ni ska älska varandra...* och hör sen.

Att hitta den kärleken och att leva den kärleken behöver många gånger liknelsen om Vinstockens budskap, värdet av att skala bort en del, att ansa, hålla efter, så att livet kan få vara så gott som det är tänkt, så gott som vi innerst inne vill. Många gånger handlar det om att skala bort egoismen, självbilden som säger att jag skulle vara mer värd än någon annan, självbilden som skulle ge mig rätt att sko mig på andra. Nej, bort det! Jesus sa *Du ska älska din nästa som dig själv...* det kräver ju att vi älskar oss själva, men det är inte samma sak som att bara tänka på oss själva. Att älska sig själv är att acceptera sig själv, att inte förminska sig själv. Älska dig själv och älska andra!

Jag vet inte om ni har följt TV-serien *Lerins lärlingar* på SVT. Jag har nyss sett klart den andra säsongen. Serien där den fantastiske konstnären *Lars Lerin* samlar ett stort gäng unga vuxna med olika sorts funktionsvariationer. Några lever med Downs syndrom andra med autism och ADHD och någon med Asperger... men framförallt, och inte minst i seriens utveckling, lever de med sig själva, sådana de är. De går i målarskola, hittar språk för sina innersta tankar, för det svåra, för det vackra. De gör en resa till Rio de Janeiro i Brasilien och de kommer hem och gör en karneval i Karlstad.

Det är en serie som rakt igenom levererar ett evangelium, ett glatt och gott budskap. Ett budskap om att vara älskad, om att bejaka sig själv, göra det en kan för att livet ska bli så bra som möjligt.

Det är kolossalt gripande att följa individerna och lika gripande att följa kollektivet, samspelet mellan DansPer, Jessica, Birgitta, Dennis, Janni, Timmy och de andra. Och kanske inte minst Lars Lerin själv och hans make Junior.

Men mest av allt slås jag av alla dessa kloka vackra tankar, som hela tiden kommer, om vad det är att vara människa. Tankar som är så starka och som kommer från ett underifrån perspektiv. Många av deltagarna har traumatiska uppväxter i ett oförstående och många gånger elakt samhälle. Att vara människa, att vara den man är, att utifrån de erfarenheter som livet gett en, landa i så vackra sentenser är också det rent evangelium. Det är som om Gud själv talar genom målarskolans elever. Den Gud som är kärlek och som uppmanar oss, å det bestämdaste, att vi ska älska varandra. Denna Gud som Duke Ellington så träffsäkert och vackert beskriver i Sacred Concerts med orden: *God is a threeletter word for Love... and Love is a fourletter word for God.* Gud är kärlek och all kärlek kommer från Gud.

Det är inte så konstigt att uppenbarelsen av den kärleksfulle Guden ofta når oss genom olika konstnärliga uttryck. Kultur kan vara både bärare, och förmedlare, av det gudomliga. Dagens tema i kyrkoåret, Att växa i tro, styrker det.

Kultur betyder odling. Odlar, ansar, växer, ger liv.

För oss i Västerortskyrkan har det sedan församlingen bildades 1954 via arkitekturen, målarskolan, flygel-inskaffande, konserter, konstutställningar, Mässa i Förorten, Sång&Betong m.m. varit självklart att låta kulturen, de konstnärliga uttrycken, förmedla Gud och Guds kärlek.

Det finns ett unikt sätt att göra det gudomliga, det existentiella, det livsavgörande, synligt, lockande och hanterbart genom kulturen.

Där din och min tolkning får vara sann enligt devisen *It is in the eye of the beholder...* tolkningen ligger i betraktarens ögon.

Jag googlade på ordet kärlek och fick 38 600 000 träffar, ögnade igenom dessa och insåg att det går inte att formulera kärlek så den blir begriplig, den blir begriplig i mötet, mellan människor, mellan dig och konsten, mellan mig och naturen, mellan oss och Gud, mellan farfars blick och barnbarnets jollrande.

I en seriös ambition att beskriva kärlekens innersta och yttersta har många tänkare valt att dela in kärleken i fyra olika former; *eros, libido, philia och agape.*

Och egentligen tror jag inte på kategoriseringar av det här slaget såvida de inte vill ge kunskap och synsätt som vidgar tanken och öppnar livet. Så vi kan väl tänka så, att begreppen syftar till att göra kärleken större och inte avgränsa eller begränsa den.

Eros är en kärleksgud i den grekiska mytologin, och symboliserar den romantiska och lidelsefulla kärleken, kärleken som aldrig mognar och växer upp. Eros motsvarighet inom den romerska mytologin är Amor, även kallad Cupido.

Philia står för syskonkärlek. Philia är ett begrepp för kärleken till sina släktingar, blodsbandet, och står också rent allmänt för samhörighet.

Libido är den sexuella och fysiska kärleken, vår könsdrift. Sigmund Freud benämnde den energi, livsdriften, människan fick ur sin könsdrift med det latinska ordet Libido.

Agape, från grekiskan, står för den förutsättningslösa kärleken, den självutgivande formen av kärlek och har ingen sexuell underton eller

överton. Agape står också för hur Guds kärlek är gestaltad i relation till människan, och hur människor ska älska Gud och varandra.

Den latinska motsvarigheten är Caritas; den oegennyttiga kärleken uttryckt i handling.

Agape den oegennyttiga kärleken uttryckt i handling eller som Jesus säger i dagens berättelse *Ingen har större kärlek än den som ger sitt liv för sina vänner.*

På tal om vänner så är det oerhört viktigt att Jesus i berättelsen tydliggör att han ser på sina lärjungar, på människor, på oss, som vänner. De hierarkiska och patriarkala strukturerna gäller inte sen dess... men tyvärr visar både kyrkans och världens historia att de gjort och gör det. Som nu i veckan som gick då de som bestämmer i delstaten Alabama beslutade att det i princip är totalförbud på aborter. Till och med röstades en klausul om undantag vid våldtäkt och incest ner, röstades ner av i huvudsak män. Bland annat med motivet att allt liv kommer från Gud. Var finns nåden och barmhärtigheten, var finns vänskapen, var finns den oegennyttiga kärleken uttryckt i handling? Var finns Agape? Var finns Gud?

Låt oss fortsätta kampen för att bryta de hierarkiska och patriarkala maktstrukturerna som kategoriserar och rangordnar människor. Låt oss påminna oss om Jesu ord *Jag kallar er inte längre tjänare... Jag kallar er vänner.*

När jag var ung kallade vi ibland lite enklare nattvardsfiranden för Agapemåltider. Skillnaden mot ett s.k. vanligt nattvardsfirande var kanske att det inte var så liturgiskt korrekt hela tiden. Oavsett skillnaderna så är tanken på att kalla nattvarden för en Agapemåltid tilltalande. En måltid där Guds kärlek blir tydlig, utmanar oss och omsluter oss. En enkel måltid där den oegennyttiga kärleken uttrycks i en handling. Lite bröd... för dig utgivet och lite vin... för dig utgjutet.

Som en påminnelse om att *Ingen har större kärlek än den som ger sitt liv för sina vänner*, Jesus lidande, död och uppståndelse.

Det är väldigt tydligt vem som bjuder in. Det är Gud själv som bjuder in. Gästlistan är oändlig, den fylls på vid varje nytt liv som blir till. Alla är välkomna. Och det är med nattvarden som med konsten... det ligger i betraktarens ögon. Det är du som tar emot och ingen, ingen, har med att göra vilka dina motiv för att ta emot nattvarden är.

Gud bjuder in och du och jag tackar Ja! på våra villkor.
Med våra frågor, med våra svar, med våra erfarenheter;
tillkortakommanden, förtjänster. Med vår tro, vårt tvivel, vår otro...

Äta ska vi ju göra i alla fall och om nu Gud som är all kärlek bjuder in så varför inte...

Amen

Vi sjunger psalm 577